

کشورهای منطقه برای حفظ امنیت و موجودیت خود به مقابله با اسرائیل مجبورند، اما اینکه چطور مقابله کنند، در اختیار خودشان است. متأسفانه ما در ایران راه پرهزینه‌ای را انتخاب کرده‌ایم. راهی که به نظر من یکجانبه و انفرادی است؛ درحالی که می‌توانیم در هماهنگی با کشورهای منطقه یک جریان واحد در مقابل اسرائیل باشیم. به نظر من اسرائیل از همین فرصت استفاده کرده و می‌کوشد مواضع ما را در این زمینه در جهان بدنام کند.

نیافتند. کشورهای اسلامی امکاناتی محدود دارند و یکی از مهم‌ترین حوزه‌ها، که این کشورها هنوز در آن قدرتی دارند، حوزه سیاسی و بین‌المللی و در ارتباط با سازمان ملل است؛ چون این مسئله برای اسرائیل مسئله‌ای مهم است. اگر به نقشه مراجعه کنیم اسرائیل جزیره‌ای کوچک در یک دریاست که تمامی این دریا کشورهای اسلامی و عربی هستند؛ یعنی همسایگان حلقه اول و دوم و حتی حلقه سوم اسرائیل، همه کشورهای عربی و اسلامی هستند. اگر این مجموعه و این دریا این جزیره را به رسمیت نشناسند، آینده اسرائیل همچنان در جهان مبهم است؛ لذا برای اسرائیل بسیار مهم است که دوستان قدرتمندی در جهان مثل آمریکا داشته باشد که آن را در این دریای دشمنی حمایت کند. اما آنچه اسرائیل را زجر می‌دهد و موجودیتش را با ابهام روبه‌رو کرده است همین به رسمیت نشناخته شدن از سوی کشورهای همسایه است. به نظر من این نقطه ضعف اهرمی بسیار مهم برای کشورهای منطقه است تا با اسرائیل مقابله کنند و به آن فشار بیاورند؛ لذا اینکه تحت عناوینی مانند عادی سازی و صلح، این اسلحه را در مقابل اسرائیل بیندازند برای آن‌ها نفعی ندارد و کشورهایی که این کار را کرده‌اند، از جمله مصر و اردن، سودی از آن نبرده‌اند. من مطمئنم اگر امروز در مصر و اردن همه پرس‌و‌پرسی برگزار شود، به یقین قطع روابط با اسرائیل رأی می‌آورد.

یعنی حتی اگر دولت‌ها به دنبال عادی سازی بروند، مردم آن‌ها موافق نیستند.

نه، مردم منطقه موافق نیستند. البته ما در مورد عادی سازی برداشت‌های مختلف داریم. به رغم اینکه من با عادی سازی کاملاً مخالفم، با برخی از نگاه‌ها در مورد عادی سازی نیز موافق نیستم؛ به عنوان مثال، ما در بحث خط لوله نفت اشکلون ایلات در اسرائیل، که در زمان پهلوی ساخته شد، مبلغ کلانی (حداً ۵۰۰ میلیون دلار) از اسرائیل طلب‌کاریم که امروز با سودش بیشتر از یک میلیارد دلار می‌شود. دادگاه‌هایی اسرائیل را در این مورد محکوم کرده‌اند، ولی برخی می‌گویند حتی اگر ما از طریق طرف‌های ثالثی وارد این تعامل شویم که پولمان را بگیریم این عادی سازی محسوب می‌شود. همچنین تصویری در ایران هست که طبق آن اگر ما اسم اسرائیل را ببریم، این عادی سازی و نوعی به رسمیت شناختن به حساب می‌آید؛ حتماً باید بگوییم رژیم صهیونیستی. این‌ها محصول برداشتی سطحی از عادی سازی است. شبکه الجزیره یکی از موفق‌ترین شبکه‌های جهان در دفاع از فلسطین است. همین شبکه بسیار موفق، اگر لازم باشد با خبرنگاران و مسئولان اسرائیلی نیز گفت‌وگو می‌کند. یک فلسطینی و یک اسرائیلی را روی خط می‌آورد و آن‌ها با هم بحث می‌کنند. برخی این موارد را عادی سازی تلقی می‌کنند که این برداشت‌ها از عادی سازی می‌تواند مضر باشد و دست‌وپای ما